

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput V. Ne ipsæ quidam virtutes propter se finaliter sive propter creatam
earum honestatem, in ea sistendo, ordinate amantur secundùm
Augustinum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

nem positivè ultimum, sive tanquam finem hominis, ut videre est l. 1. de Civitate Dei c. 9. & lib. 21. exposit. in Psal. 29. 40. 80. lib. de vera relig. c. 4. Enchirid. c. 68. ferm. 121. de diversis, ubi in iustis infinitos admittit inhaesivos & mansorios amorculos creaturarum ad usum concessarum, quibus iusti eas amant finaliter propter se, licet non praeponant eas Christo, nec eas amant tanquam finem positivè ultimum. Vel sola definitio fruitionis id liquidò demonstrat: siquidem *frui, est amore alicui rei inhaerere propter seipsam*, uti dicit lib. 1. de doctr. christi. c. 4. ubi cum dicit *propter seipsam*, non intelligit *tanquam finem positivè ultimum*, sive tanquam finem ultimum hominis. Cum ibidem c. 34. nullam agnoscat dilectionem, quae non sit fructio vel usus. Nullum proinde medium. Cum tamen apertissime detur, atque ab Augustino admittatur dilectio media inter usum & fruitionem illam positivam. Talis quippe est fructio negativa, quae creatura diligitur propter se, tanquam finem, non positivè, sed negativè ultimum.

32 Undecima ratio: quidquid homo amat non propter Deum, cupiditate amat (non enim amat charitate: ergo cupiditate: cum omnis amor vel charitas sit generatim sumpta pro amore Dei propter se; vel cupiditas sumpta pro amore creaturae non propter Deum) sed quidquid homo cupiditate amat, inordinatè amat. Tum quia, ut Augustinus dicit ferm. 23. de v. 24. Psal. 72. *Quidquid bonè amas, charitate amas. Tum quia, ut idem ait l. de grat. Chr. c. 20. Aliud est charitas, radix omnium bonorum; aliud cupiditas, radix malorum, tantumque inter se differunt, quantum virtus & vitium. Et infra: Cupiditas hominis, vitium est. Et ferm. 115. de diversis: Cupiditas nihil boni potest generare. At verò tunc est cupiditas, cum propter se amatur creatura, lib. 9. de Trin. c. 8. Et quid aliud cupiditas, nisi amor à Deo ad creaturam deficiens, sive amor quo non Deus, sed creatura propter se, non propter Deum amatur? Talem verò amorem esse peccaminosum divinà se voce didicisse ait lib. 12. confess. c. 11. *Dixisti mihi, Domine, voce forti in aurem interiorem, quòd hoc solum à te non est, quòd non est, motusque voluntatis à te, qui es, ad id quòd minus est, quia talis motus delictum atque peccatum est. Talis proinde amor, est illa cupiditas, de qua loco citato de gratia Christi: Cupiditas hominis, quae vitium est, hominem habet autorem, vel hominis deceptorem; non hominis Creatorem.**

33 Duodecima ratio: homo tenetur omni vità suà rationali, omni proinde die, horà & momento illius, Deum propter se diligere, ut ex Scriptura & Patribus ostensum est lib. 6. cap. 5. & seqq. nullà ergo horà, nullo momento potest creaturam propter se finaliter diligere, sive in creatura per amorem haerere. Cum hoc ipso Deum propter se non diligit, quo creaturam propter se finaliter, non propter Deum diligit. Sed & ipsum amplius osten-

dunt Scriptura, Traditio, ratio, quibus libro 8. demonstrabimus, nullum amorem, & actum nostrum deliberatum esse usquequaque ordinatum, qui non fuerit ordinatus, seu relatus in Deum propter se dilectum.

Denique creaturam propter se finaliter amari non posse absque peccato, probant mali effectus istius amoris, satis demonstrantes innocentem non esse tot malorum parentem. Mali autem effectus ipsius sunt 1. diminutio divini amoris, satis superque probata superius. 2. amissio temporis, sicut & inclinata illius libertatis, cum qua anima sic à Deo condita est, ut soli Deo serviat, serviendo regnet. Quam libertatem per mansorium creaturae amorem amitti constat ex dictis n. 27. 3. agglutinatio amantis ad rem amatam, quae fit ut ab ea sine dolore & difficultate non separetur, & anima immunda efficiatur ex unione cum bono inferiori. 4. inquietudo & instabilitas. Quia anima rei instabili conglutinata omnes motus ipsius sentit dum veniunt, timet dum praevidet, luget dum acciderunt, &c. prout quotidiana experientia docet.

CAPUT V.

Ne ipsa quidem virtutes propter se finaliter; sive propter creaturam earum honestatem, in ea sistendo, ordinatè amantur secundum Augustinum.

Probat 1. quia lib. 19. de Civitate c. 25. 3. apertissime dicit, quòd virtutes, quas sibi videtur habere humana mens, per quas imperat corpori & vitiis, ad quodlibet adipiscendum, vel tenendum, nisi ad Deum retulerit, etiam ipsae vitia sunt potius quam virtutes. Nam licet à quibusdam tunc vera & honesta videntur esse virtutes, cum ad seipsas referuntur, nec propter aliud expetuntur; etiam tunc inflata & superba sunt. Et idè non virtutes, sed vitia iudicanda sunt.

Suarez l. 1. de grat. c. 7. in tantum miratur dictum Augustini, ut incredibile esse dicat. Verùm credibile visum est Angelico Doctore, illud referenti & approbanti opusc. 16. aliàs 61. de humanitate Christi c. 3. Credibile etiam visum est S. Remigio in lib. de tenenda verit. Script. c. 10. ubi sic: *Homines... habent arbitrium voluntatis; ut... possint velle etiam quadam bona... quae cum propter solam vitam honestatem appetuntur, sine dubio inflata & elata sunt.* Credibile denique videtur consulentibus Christianam potius Philosophiam, quam Peripateticam, vel Stoicam, potiusque rationem christianam & consequentem, quam purè humanam & antecedentem. Christianam quippe Philosophiam consulentes, suspiciunt mirabilem Augustinianam doctrinam profunditatem, sanctitatem, soliditatem, sublimitatem, sibi per omnia constantem, firmissimamque atque utroque Testamento firmam christianam vitae principii innitentem, communi quoque

Sanctorum traditione vallatam, de ordine amoris, de fine ultimo cujuscumque humanae operationis, de omnibus vitae & virtutum officiis & actibus eò referendis, de Deo in omnibus diligendo, de non diligenda ulla creatura finaliter propter se. Istis namque principiis edocemur, solum Deum amandum ut finem ultimum, nedum totius vitae nostrae, sed & cujuslibet deliberatae actionis affectionisque nostrae. Nec proinde ullos actus, vel affectus nostros, aut virtutes nostras, esse posse finem; etiam negativè ultimum, in quo amor noster voluntariè hæreat: cum in ordine rerum non habeant rationem finis, sed mediè ad Deum, tanquam finem, tam negativè quàm positivè ultimum, dignitasque finis; etiam negativè ultimi, major sit, quàm nobis, vel actibus nostris, aut virtutibus, secundum ordinem rerum, conveniat. Talem verò oportet esse amoris ordinem, qualis est ordo rerum.

37 Et ideo, dum nos ipsos, vel actus, affectus, aut virtutes nostras amamus, ut finem, etiam negativè ultimum, ibi sistendo, nec ulterius ad Deum referendo, amor ille noster est appetitativus nostri, vel actuum, affectuum, aut virtutum nostrarum, supra suam dignitatem & meritum; utpote supra illum quem in rebus habent ordinem. Appetere verò nos ipsos, vel nostra, supra dignitatem & meritum, notoria superbia est.

38 Christianam hanc rationem insinuat S. Thomas loco citato, cum dicit: *Est autem desiderium desiderati duplex. Nam illius ut finis; hujus verò ut via ad finem...* Aristoteles: *Propter quod unumquodque, & ipsum magis. Similiter amans, appeto Deum, appeto virtutem, sed Deum ut finem; virtutem ut ad finem.* Augustinus: *Virtutes si propter se appetuntur, nec ad aliud referuntur, inflatae sunt. Et ideo non jam virtutes, sed vitia appellanda sunt.*

39 Nec una dumtaxat, sed duplex ea in appetitione (quã v. g. temperantiam nostram amamus ut finem, seu finaliter propter se) superbia se prodit. Una, quã temperantiam nostram amamus ut finem qui, saltem negativè ultimum; eique proinde tribuimus excellentiam, soli Deo convenientem. Altera, quã nos ipsos aestimamus ut finem cui temperantiam ultimam amamus, saltem negativè, dum nec ipsam, nec nos ulterius ad Deum referimus. In quibus enim nec Deus, nec proximus est finis, cui bonum amamus, in iis nos ipsi sumus (cum omne bonum, quod amamus, alicui ultimam amemus, tanquam fini cui, vel utique nobis, vel Deo, vel proximo, prout vidimus lib. 3. n. 23.) nobis igitur tribuimus plusquàm nobis competat, nos dignos aestimando, ad quos velut ad finem cui, bonum aliquod (propter Deum non amatum) ultimam referatur. Quod haud dubiè superbia est. Cum soli Deo dignitas ista conveniat; nos autem indigni sumus omni

bono, ad nos ultimam relato, in Deoque & propter Deum non amato.

Accedit quòd seipso delectari, seipso sibi complacere, &c. superbia sit, ut Augustinus dicit: *Cum autem anima seipsa delectatur, nondum re incommutabili delectatur. Et ideo adhuc superbia est: quia se pro summo habet, dum in se quiescit, velut in fine delectationis suae; cum in ipso solo summo bono conquiescere debeat.* Atqui seipso delectatur, qui dignum se aestimat aliquo bono, sive virtutis, sive scientiae, &c. absque ulteriori ad Deum relatione.

Probatum 2°. quia lib. 4. contra Julian. c. 3. dicit, quòd virtutes, quae carnalibus delectationibus, vel quibuscumque commodis & emolumentis temporalibus serviunt, vera profus esse non possunt. *Quae autem nulli rei serviunt, nec ipsa vera sunt. Vera quippe virtutes Deo serviunt in hominibus, a quo dantur hominibus; &c. Quid est, Deo serviunt? Et quanam virtutes Deo serviunt? solae illae quae ad Deum referuntur; sicut solae illae carnalibus delectationibus, vel emolumentis temporalibus serviunt, quae ad istas delectationes, vel emolumenta referuntur; sicut etiam virtutes illae nulli alii serviunt, quae ad nihil aliud, nisi ad seipsas referuntur. Vide infra num...*

Probatum 3°. quia lib. 5. de Civit. c. 12. *Neque enim est vera virtus (inquit) nisi quae ad Deum tendit, quo melius non est.* Et lib. 4. contra Julianum c. 3. *Cum non ad suum referuntur Authorem dona Dei, hoc ipso (non dicit, cum ad malum finem referuntur, sed hoc ipso quòd non ad suum referuntur Authorem) mali his utentes, efficiuntur iniusti.* Lib. 1. de nuptiis & concup. c. 4. *Absti pudicum veraciter dicit, qui, non propter Deum verum, fidem conjugii servat uxori.*

Probatum 4°. quia epist. 5. dicit, quòd *caelestis auctoritas voluntariam paupertatem, continentiam, benevolentiam, justitiam, atque concordiam, veramque pietatem persuadet, non tantum propter istam vitam honestissimè agendam (nota bene) nec tantum propter civitatis terrene concordissimam societatem; verum etiam propter adipiscendam sempiternam salutem, & sempiterni cujusdam populi caelestem divinamque Rempublicam.* Quod magis explicans epist. 52. c. 3. *Si omnis, inquit, prudentia tua, quã consulere conaris rebus humanis; si omnis fortitudo, quã nullius iniquitate adversante terres; si omnis temperantia, quã in tanta labe nequissima consuetudinis hominum, te à corruptionibus ablines; si omnis justitia, quã rectè judicando, sua cuique distribuis: id laborat, id nititur, ut ti, quibus vis ut bene sit, salvi sint corpore, & ab omni cujusquam improbitate tui atque pacati... non erunt verae virtutes tuae... Si autem virtutes illas, à quo acceperis sentiens, eique gratias agens, ad ipsius cultum... conferas... verae illa virtutes erunt. Quare & quia, ut ait c. 4. virtus non est*